

φροβέντος γέροντος Λύκου, μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν πολλῶν, ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου, ἦν ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Καυκάσου ἀρχηγὸς τοῦ πρώτου λόχου τοῦ συντάγματος τοῦ πεζικοῦ «Τενγίνσκη» καὶ φρουράρχος φρουριδίου κατὰ τὴν ἀρκτικὴν τοῦ Καυκάσου πλευρᾶν, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μιχάηλοφοκος.»

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ἰμάμης τῶν Κιρκασίων Σιαμῆλ, ἐν τῇ ἀκμῇ τότε τῆς στρατηγικωτάτης ἀντιστάσεώς του διατελὼν, συλλέξας μέγιστον ἀριθμὸν ὀπλιτῶν, ὅσους ποτὲ ἐδυνήθη νὰ παρατάξῃ, περὶ τὰς ἑνδεκα χιλιάδας, τῶν πλείστων ἰππέων, μετ' ἐλαφροῦ ὄρειου πυροβολικοῦ, κατῆλθε τῶν ὄρεων του καὶ θριαμβευτικῶς διήλασε δι' ὅλης τῆς ἀριστερᾶς λεγομένης πτέρυγος, ἤτοι τῆς ἐπιπέδου Τσετσινιάς καὶ τῆς γραμμῆς τῆς Σούνζας, καὶ κατευθύνετο εἰς Καβαρδᾶν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν μελετωμένην ὑπὸ τῶν μαχιμωτάτων Καβαρδινῶν ἐξέγερσιν.

Τὸ φρουριδίον Μιχάηλοφοκος, μὲ τὰ ἐκ πηλοῦ τείχη του καὶ τὴν ἐξ ἐνός λόχου φρουρᾶν του, κείμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ δι' ἧς εἶχον νὰ διέλθωσι τὰ στίφη τῶν Κιρκασίων, ἠθέλησεν ὁ Σιαμῆλ, ὡσεὶ παίζων, νὰ κυριεύσῃ, βέβαιος ὦν ὅτι εἰς πρώτην πρόσκλησιν ἤθελε παραδοθῆ τοῦτο. Ἄλλ' ἠπατήθη σφόδρα. Ὁ λοχαγὸς καὶ φρουράρχος Λῦκος τῷ ἔδειξεν ἀμέσως ὅτι δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ παίξῃ καὶ τῷ ἀντέταξεν ἀπειλητικὴν ἄμυναν.

Ἀπορῶν ὁ θρασὺς Ἰμάμης ἐπὶ τῇ ἀντιστάσει τῶν ὀλιγαριθμῶν ἐκείνων *Μοσκόβων* διέταξε νὰ προσβάλωσι, νὰ καταδαφίσωσι τὸ φρούριον καὶ νὰ τιμωρήσωσι τὴν αὐθάδη φρουρᾶν. Τότε ἤρχισεν ἄνισος φονικωτάτη μάχη. Ὁ Λῦκος καὶ οἱ στρατιωταί του εὐρίσκοντο πανταχοῦ, εἰς κάθε ρῆγμα, καὶ ἀνέτρεπον τοὺς εἰσορμῶντας ἐχθροὺς. Ἡ λυσσώδης ἐφίδος καὶ ἡ ἥρωϊκὴ ἄμυνα διήρκεσαν τρεῖς ὅλας ἡμέρας.

Ὁ Λῦκος ἀπώλεσε τοὺς δύο ἀξιωματικοὺς τοῦ λόχου καὶ ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν τῶν στρατιωτῶν του, καὶ αὐτὸς πληγωμένος ἐξηκολούθει μαχόμενος καὶ ἀποκρούων τοὺς μαινομένους Κιρκασίους. Ἐπὶ τέλους, βλέπων ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀντιβῇ περαιτέρω, ἀπεφάσισε νὰ πωλήσῃ ἀκριβὰ τὴν ἐκπύρθησιν τοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν του φρουριδίου, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἐναπολειφθέντας στρατιώτας τοῖς εἶπεν: «Ἡξέτερε, ἀδελφοί καὶ σύντροφοί μου, τί μᾶς περιμένει ἂν πέσωμεν ζῶντες εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀπίστων τούτων. Ἐάντις ζοφερῶν λάκκων δι' ἀλύσεων ὑπὸ τοῦ Λαιμοῦ πρὸς τὸ ἔδαφος κεκρυτωμένοι καὶ προσηλωμένοι, δίκην θηρίων, θὰ τρεφόμεθα μὲ βρωμερὰ ἐντόσθια προβάτων, τὰ ὅποια οἱ ἄγριοι ἡμῶν φύλακες θὰ μᾶς ῥίπτωσι κάποτε. Εἶναι προτιμώτερον λοιπὸν νὰ ἀποθάνωμεν! Προτείνω νὰ τιναχθῶμεν εἰς τὸν ἀέρα»

ἐντὸς τοῦ ὑπογείου ἔχομεν πολλὰ βαρέλια πυρίτιδος.» Τῆς προτάσεως ταύτης τοῦ ἀτρομήτου Λύκου ἐνθουσιωδῶς γενομένης δεκτῆς παρά πάντων, ἀπεφασίσθη νὰ θέσῃ τὸ πῦρ εἰς τὴν πυρίτιδα ὁ στρατιώτης Ἀρχίπ (*Archippe*) Ὀσηποφ, ὅταν τῷ δοθῇ ἡ διαταγή. Ἐπὶ τοῦτῳ ὁ ζηλευτὸς οὗτος ἤρως κατῆλθεν ἀμέσως εἰς τὴν ὑπόγειον πυριταποθήκην κρατῶν τὴν θρυαλλίδα, ὁ δὲ Λῦκος μετὰ τῶν στρατιωτῶν του ἤρξατο ὑποχωρῶν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Φουάττοντες οἱ Κιρκάσιοι παρηκολούθουν κατὰ βῆμα τοὺς ἀνδρείους, πληττόντες καὶ πληττόμενοι, ὅτε δὲ ὁ Λῦκος, ἔχων κύκλῳ τοὺς ὑπ' αὐτὸν, ἐστάθη ἐπὶ τῆς πυριταποθήκης, ἠκούσθη, μεταξὺ τῆς κλαγγῆς τῶν ὄπλων καὶ τῶν ἀγρίων ἀλαλαγμῶν, ἡ ἥρωϊκὴ τοῦ Λύκου διαταγή. . . ἤκούσθη βροντῇ τρομερᾷ. . . καὶ πλέον οὐδὲν ἠκούσθη. . . Τὸ μικρὸν φρούριον ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα καὶ ὑπὸ τὰ ἐρείπιά του ἐτάφησαν μετὰ τῶν χριστιανῶν ἡρώων ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας Κιρκασίων. Ἐκεῖ ὁ ἀνδρείος Λῦκος, μόνος ἐνώπιον τοῦ καθήκοντος, προσφέρων ἑαυτὸν δλοκαύτωμα μετὰ τῶν γενναίων συντρόφων του, ἐματαιώσε τοῦ Σιαμῆλ τὸν σοβαρότατον διὰ τὰς συνεπειὰς του σκοπὸν. Διὰ τῆς ἥρωϊκῆς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἀμύνης τοῦ μικροῦ ἐκείνου ὀχυρώματος, ἐχορηγήθη καὶ μίρη δὲ συγκεντρωθῆ ὁ ἀναγκαῖος στρατὸς καὶ νὰ ῤφθῇ μεταξὺ τῶν Καβαρδινῶν καὶ τοῦ Σιαμῆλ. Οἱ Καβαρδῖνοι, οἵτινες διετέλουν συνηνημένοι μετὰ τοῦ Σιαμῆλ καὶ ἀνέμενον τὴν ἐμφάνισίν του ὅπως ἀποτινάξωσι τὸ προσωπεῖον, βλέποντες ἀντ' αὐτοῦ πολυἀριθμὸν Ῥώσσω στρατιὰν ἔμειναν ἡσυχιοί — ὁ δὲ Σιαμῆλ ἀδημονῶν καὶ μακινόμενος διὰ τὴν ἀποτυχίαν του καὶ ἔχων κατὰ πτέρνας τοὺς Ῥώσσους ἀπῆλθε δρομαῖος νὰ κρυβῇ ἐντὸς τῶν ὄρεων του.

Τὸ ἐνδοξὸν ὄνομα τοῦ Λύκου καὶ τῶν συντρόφων του ἀπεθανάτισεν ἡ ἱστορία καὶ ἡ τέχνη. Ἡ δραματικὴ καὶ ἡ ζωγραφικὴ ζωηρότατα καὶ συγκινητικώτατα παριστάνουσι τὸν Ἀρχίπ Ὀσηποφ θέτοντα τὴν θρυαλλίδα ἐπὶ τῆς πυρίτιδος, καὶ τὸν Λῦκον μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἰστάμενον ἐπὶ τῆς πυριταποθήκης καὶ ἀμυνόμενον κατὰ τῶν ἐφορμούντων ἐχθρικῶν σσιφῶν.

Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Νικόλαος δι' ἰδιαιτέρου διατάγματος ἐθέσπισεν:

«Ἡ θέσις τοῦ στρατιώτου Ἀρχίπ Ὀσηποφ, ἡ πρώτη δεξιὰ ἐν τῷ πρώτῳ λόχῳ τοῦ συντάγματος Τενγίνσκη ἐν τῷ Καυκασίῳ στρατῷ, νὰ μὲν πάντοτε κενή.

»Ἀνὰ πᾶσαν ἐσπερινὴν ὀνοματοκλησίαν τοῦ λόχου ὁ δεκανεὺς νὰ καλῇ πάντοτε τὸν πρῶτον στρατιώτην Ἀρχίπ Ὀσηποφ, ὁ δὲ δευτέρος, ὁ ἀμέσως μετὰ τὴν κενὴν πρώτην θέσιν στρατιώτης νὰ ἀπαντᾷ: *Ἀπέθαρτεν εἰς δόξαν τῶν Ῥωσσικῶν ὄπλων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀνδρείου λοχαγοῦ Λύκου.*» Τὸ ὠραιότατον τοῦτο

Με λαχτάρα μοναχή,
ποιὸ παιδί νὰ πρωτοπάρῃ
τῆς μητρὸς του τὴν εὐχή.
— Συναξάρι, γιαγιακούλα μ', συναξάρι.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ο πλούτος δὲν εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλ' εἶναι τὸ σκοπιμώτερον ὄργανον τῆς τελειώσεως τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων. Βεβάζεις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον χειραγωγεῖ κυρίως ἡμᾶς ἡ φιλοσοφία καὶ ὁ Χριστιανισμὸς, ἀλλ' ἡ βιομηχανία καὶ ὁ βιομηχανικὸς βίος συμπληροῦν τὸ θεῖον αὐτῶν ἔργον, ἐξαιρῶν ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς κοινωρίας τὰς ἐλεεινὰς εἴξεις τῆς νοθρότητος καὶ τῆς ἀργίας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς διαρπαγῆς, τῶν ἀδικῶν ὑπεροχῶν καὶ τῶν ἀντικοινωνικῶν προνομίων, δι' ὧν ἰδίως χαρκτηρίζονται τὰ βάρβαρα καὶ ἡμιπολίτιστα ἔθνη. (I. A. Σοῦτσος.)

* * * Αἱ μικραὶ πρὸς ἀλλήλους περιποιήσεις, αἵτινες χρησιμεύουσιν ἐν τῷ βίῳ ὡς τὰ χάλκινα νομίσματα ἐν ταῖς ἀγοραῖς, φαίνονται ἄσημοι θεωρούμεναι ἐκάστη κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ λαμβάνουσι βαρῦτητα διὰ τῆς ἐπαναλήψεως καὶ διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν γίνεται χρῆσις αὐτῶν.

* * * Ἀσφαλέςτατον τρόπον τοῦ ἀρέσκειν νόμιζε τὴν διηνεκῆ λήθην σεαυτοῦ, τοσοῦτον μάλιστα τελείαν ὥστε μόνον περὶ τῶν ἄλλων νὰ σκέπτεσαι. (Μογκρέφ.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐξαχθεὶς σταφιδόκαρπος ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὰ ἔτη 1861-1875.

Ἐξ ἐπισήμων πληροφοριῶν δημοσιεύομεν τὸν ἐπόμενον πίνακα περὶ τοῦ ἐξαχθέντος σταφιδόκαρπου ἐκ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰ ἔτη 1861-1875.

1861	λίτραι	70,095,013
1862	»	67,450,913
1863	»	92,278,857
1864	»	79,467,760
1865	»	111,339,851
1866	»	126,194,511
1867	»	135,517,005
1868	»	123,315,081
1869	»	110,811,365
1870	»	114,339,412
1871	»	172,821,395
1872	»	151,064,512
1873	»	154,173,513
1874	»	164,221,156
1875	»	157,416,480

Ἐν ὅλῳ λίτραι 1,830,506,824

Αἱ ἐπαρχίαι, αἱ παραγαγοῦσαι κατὰ τὸ 1875 τὸ ἀνωτέρω ποσὸν τῶν 157,416,480 λιτρῶν, εἰσι κατ' αὐξοῦσαν ἀναλογίαν αἱ ἐπόμεναι: Ἡλείας, Τριφυλλίας, Κεφαλληνίας, Πατρῶν, Αἰγιαλείας, Μεσσηνίας, Ζακύνθου, Κορινθίας, Πυλίας, Ὀλυμπίας, Μεσολογγίου, Ναυπλίας καὶ Ἄργους, Λευκάδος, Ναυπακτίας, Ἰθάκης, Γυθείου καὶ Δωρίδος. Ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ 1865 περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἐξαγωγή τῆς Ἑπτανήσου.

Ἡ σταφὶς διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶνε ὅ,τι διὰ τὴν Αὐστραλίαν τὰ ψήγματα τοῦ χρυσοῦ, διὰ τὴν Βρασιλίαν ὁ καφῆς καὶ διὰ τὴν Ῥωσίαν οἱ δημητριακοὶ καρποί. Ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθὲς ἀποδεικνύει ὁ ἐπόμενος ὑπολογισμὸς: Τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀξίας τῆς σταφίδος κατὰ χιλιάδα λιτρῶν ὑπολογιζομένης κατὰ μέσον ὄρον εἰς τάλληρα 28, ἤτοι δρ. 168, προκύπτει ὡς ὄλικον χρῆμα εἰσαχθὲν εἰς τὸν τόπον ἐντὸς τῆς δεκαπενταετίας τάλληρα 51,254,192 ἢ δρ. 307,525,152, ἤτοι ἐπτασίως δρ. 20,501,676.80.

Εὐφυῆς πρόποσις.

Ἐν τινι συμπρωσίῳ, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἄλλοτε ἡ ὀλομέλεια τῆς ἀγρονομικῆς ἐταιρίας τῆς Γαλλίας, ὁ κ. Δρουέν-δὲ-Λουὶ ἀπαντῶν εἰς τινὰ πρόποσιν εἶπε ταῦτα:

«Κύριοι! Πρὸ τριάκοντα καὶ ἐπέκεινα χρόνων ἔκαμα τόσον μεγάλην χρῆσιν δημηγοριῶν καὶ προπόσεων, ὥστε σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσητε νὰ μεταβῶ σήμερον μέχρι Κίνας διὰ νὰ κάμω νέαν προμήθειαν.

Ἀνέγνων εἰς τι βιβλίον φιλοσόφου τινὸς τοῦ Οὐρανίου Κράτους τοὺς φρονίμους τοῦτους λόγους: «Ὅταν ἡ σπάθη σκωριάσῃ, τὸ δὲ ἰνίον τοῦ ἀρότρου στίλβῃ, ὅταν αἱ φυλακκαὶ ἦνε κεναὶ, αἱ δὲ ἀποθῆκαι τῶν προϊόντων πλήρεις, ὅταν αἱ κλίμακες τῶν ναῶν ἦνε καθαραὶ καὶ τετριμμέναι ἐκ τῆς χρήσεως αἱ δὲ τῶν δικαστηρίων καλυφθῶσιν ὑπὸ χλόης, ὅταν τέλος οἱ ἰατροὶ τῶν πόλεων βαδίζωσι πεζοί, οἱ δὲ ἀρτοποιοὶ ἐφιπποί, τότε εἶνε σημεῖον, ὅτι τὸ κράτος κυβερνᾶται καλῶς.»

Ἀπόκειται ἤδη, κύριοι, εἰς τοὺς ἀγρονομικοὺς λαοὺς ἰδίως νὰ πραγματοποιήσωσι τὰς ὑποδεικνυόμενας ταύτας συνθήκας ὑπὸ τοῦ σοφοῦ μαθητοῦ τοῦ Κομφουκίου.

Διὸ λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προτείνω ὅπως προπίωμεν ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς γεωπονίας, ἣτις εἶνε ἡ βάσις καὶ ἡ ἐγγύτης πάσης ἐθνικῆς εὐδαιμονίας.»

— Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

Ἐκφραστικῆ τῆς ζωηρᾶς ἀνεξαρτησίας, τῆς διακρινούσης τοὺς ἀπογόνους τῶν Νορμανῶν, εἶνε ἡ ἐπομένη ἐπὶ παλαιᾶς σκαπάνης εὐρεθεῖσα ἐπιγραφή: «Εὐρήσω ἔδωκ ἢ ποιήσω αὐτήν.»